

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банку на фінансовому ринку»
на тему: «Депозитна політика банку та інструменти її реалізації»

Виконавець:

студентка Центру заочної форми
навчання

Куріленко Тетяна Ігорівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач Гаркуша Ю.О. _____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Сталий розвиток вітчизняної банківської системи та ефективне функціонування банківських установ у сучасному бізнес-середовищі визначається обґрунтованою політикою управління. Ключовим об'єктом у даному процесі є ресурсна база банку. Саме тому, обґрунтована конкурентоспроможна депозитна політика сприятиме підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень щодо залучення та використання ресурсів з депозитних джерел, забезпечуючи фінансову стабільність та надійність, покращуючи ділову репутацію банку та збільшуючи показники прибутковості.

Мета дослідження дослідження та удосконалення теоретичних і методичних основ депозитної політики банку та інструментів її реалізації.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати теоретичні основи депозитної політики банку, її сутність та значення;
- дослідити механізм формування та реалізації депозитної політики банку;
- визначити теоретичні основи управління процесом залучення депозитних ресурсів банку;
- оцінити стан розвитку депозитного ринку в Україні;
- проаналізувати депозитні операції АТ КБ «Приватбанк»;
- визначити конкурентну позицію депозитної політики АТ КБ «Приватбанк»;
- виділити проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності та шляхи їх вирішення;
- провести кореляційно-регресійний аналіз впливу факторів на ефективність депозитних операцій банків;
- дослідити зарубіжний діяльності банків на ринку депозитів.

Об'єкт дослідження механізм формування депозитної політики банку.

Предмет дослідження теоретико-методичні основи формування депозитної політики банку.

Методи дослідження У кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: метод наукових абстракцій, методи аналізу та синтезу, метод кореляційно-регресійного аналізу, метод порівняння, табличний метод, індукції та дедукції, метод коефіцієнтів та методи графічного зображення, статистичні методи.

Інформаційна база дослідження У кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: метод наукових абстракцій, методи аналізу та синтезу, метод кореляційно-регресійного аналізу, метод порівняння, табличний метод, індукції та дедукції, метод коефіцієнтів та методи графічного зображення, статистичні методи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел

(60 найменувань) та 1-го додатку. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи формування депозитної політики банку» досліджено сутність депозитної політики банку, механізм її формування та реалізацію, а також інструменти управління процесом залучення депозитних ресурсів банку.

У другому розділі «Оцінка сучасного стану депозитного ринку України» проаналізовано стан розвитку депозитного ринку в Україні, проведений аналіз депозитних операцій АТ КБ «Приватбанк», оцінено конкурентну позицію депозитної політики АТ КБ «Приватбанк».

У третьому розділі «Шляхи удосконалення процесу реалізації депозитної політики банків» виділено проблеми та запропоновані шляхи удосконалення депозитної політики банків. Проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу факторів на процес реалізації депозитної політики банків, досліджено зарубіжний досвід діяльності банків на ринку депозитів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Існують три підходи до трактування сутності депозитної політики банків. Зокрема дослідники розглядають депозитну політику: як стратегію та тактику; як систему заходів в процесі здійснення управлінської діяльності щодо депозитних операцій банку; у широкому і вузькому розумінні.

2. Принципи на основі яких має здійснюватись депозитна діяльність банку поділяють на загальні та специфічні. Їх врахування при розробці депозитної політики дає можливість підвищити ефективність прийнятих заходів та мінімізувати ризики ринкового конкурентного середовища. Основною метою депозитної політики є максимізація обсягів депозитів за мінімізації ціни задля забезпечення високого рівня ліквідності, рентабельності та прибутковості, і як наслідок зростання конкурентоспроможності банку.

3. Механізм формування депозитної політики включає ряд етапів, які спрямовані на виконання мети і завдань, які стоять перед банком. Кожен з етапів безпосередньо пов'язаний з іншими і є обов'язковим для формування оптимальної депозитної політики і правильної організації депозитного процесу.

4. У процесі розробки механізму депозитної політики банку беруть участь різні структурні підрозділи, зокрема відділи маркетингу, менеджменту, обліково-операційний відділ, депозитний відділ.

5. Система управління депозитними джерелами формування банківських ресурсів включає: структурну оцінку залучених депозитних

ресурсів у залежності від ступеня затребуваності; структурну оцінку залучення депозитів по термінам; оцінку клієнтської бази; цінові та нецінові методи управління клієнтської бази.

6. Найвищий приріст депозитів спостерігався за 2013 р., а саме 17,1%. У 2014 р. приріст депозитів був взагалі на низькому рівні (0,8%), що пояснюється соціально-політичною кризою в країні. Поволі з 2016 р. темпи приросту депозитів зростають. Зокрема за 2017 р. депозити, залучені банками склали 898,8 млрд. грн., що на 13,3 % більше, ніж попереднього року.

7. Зобов'язання банків здебільшого короткі, що створює ризики ліквідності. Зокрема часка депозитів, строком більше 1 року відчутно скоротилася, у порівнянні з 2013 р. (28,1%) і на кінець 2017 р. склала 13,7%. Аналогічна ситуація з депозитами, залученими на строк більше 2-х років, які станом на 2017 р. у загальному підсумку складають 3,9%. Скорочення довгострокового зовнішнього фондування та зростання частки короткострокових депозитів погіршило строкову структуру зобов'язань.

Низька строковість зобов'язань банків у поєднанні зі зростанням частки клієнтських коштів створюють ризики ліквідності для банківського сектору. Нинішня структура зобов'язань робить систему вразливою до шоків ліквідності. Ситуація вимагає від банків ретельно прогнозувати потоки на клієнтських рахунках, а також тримати великі обсяги високоякісних ліквідних активів.

8. У депозитних портфелях українських банків переважають гривневі депозити, хоча їх частка на кінець 2017 р. скоротилася, порівняно з аналогічним періодом 2013 р. (з 84,0% до 74,1%).

9. Відсоткові ставки за строковими депозитами за період з 2013-2018 рр. в основному знизились. Зокрема, вартість короткострокових гривневих вкладів фізичних осіб у 2013 р. складала 18,9%, тоді як на кінець 2017 р. даний показник становив 13,6%, аналогічна тенденція спостерігається і по довгостроковим депозитам. Відсоткові ставки по депозитам фізичних осіб у іноземній валюті також демонструють падіння. Вартість короткострокових депозитів фізичних осіб у іноземній валюті на початок грудня 2018 р. становить 2,9%, довгострокових -4,6%.

Рівень довіри до банків, якість обслуговування та технологічна доступність продуктів відіграють дедалі більшу роль в залученні коштів банками. Тому великі банки з іноземним капіталом продовжують нарощувати депозитну базу, хоч і пропонують низькі ставки за депозитами. А от банкам із російським державним капіталом залучати ресурси не допомагають навіть значно вищі за ринкові депозитні ставки. Значна частина вкладників надалі тримає кошти в державних банках, слабо реагуючи на зниження ними відсоткової ставки.

10. Протягом останніх 3-х років АТ КБ «Приватбанк» зазнавав і зниження рівня обсягів депозитів юридичних і фізичних осіб (зокрема у 2016 р. обсяг депозитів знизився на 5,6%, причинами цього стали проблеми у діяльності банку і його націоналізація), і відновлення позитивної тенденції. Депозитний портфель за 2017 р. зріс на 17,4% і склав 212,7 млрд. грн.

Станом на кінець листопада 2018 р. депозити банку складають 221,6 млрд. грн.

В загальній сумі депозитів переважають депозити фізичних осіб, їхня частка варіює на рівні 75-83%, серед яких станом на кінець 2017 р. переважають строкові вклади, зокрема 69,6% або 119476 млн. грн. Натомість частка депозитів юридичних осіб поступово знижується і станом на 2017 р. складає 19,3%. Серед депозитів, наданих юридичним особам переважають поточні/розрахункові рахунки (68,9%). Щодо тенденцій 2018 р., то варто зауважити, що станом на 31.10.2018 частка депозитів фізичних осіб склав 81%, і 19 % - депозити юридичних осіб.

11. Оцінка конкурентної позиції депозитної політики АТ КБ «Приватбанк» в загальному підсумку складає 37 балів з 48 можливих, що вказує на високий рівень її ефективності.

12. Однією з проблем розвитку ринку депозитів є недовіра клієнтів до стабільності та надійності роботи банків. Все це свідчить про необхідність орієнтації на задоволення потреб клієнтів при одночасному дотриманні усіх встановлених норм ліквідності та прибутковості.

Проблемним для банку є диверсифікація депозитного портфелю банку. Завдання банку полягає в поєднанні прибутковості та стабільності ресурсної бази, а саме: її складової — депозитів фізичних осіб.

З 2016 р. на доходи фізичних осіб, отриманих у вигляді відсотків накладається ПДФО. Це в свою чергу переорієнтувала частину заощаджень в напрямку купівлі ОВДП так, як доходи, отримані від володіння облігації не оподатковуються.

13. Наразі великої популярності набуло розміщення депозитів-онлайн. Сьогодні це одна з найдоступніших та якісно реалізованих функцій, представлених в онлайн-послугах.

На сьогодні досить перспективними інструментами реалізації депозитної політики є нові форми депозитів: 1) pow-рахунки – поєднують у собі принципи зберігання і використання термінових вкладів та вкладів до запитання; 2) superpow-рахунки – це рахунки, на які нараховують дохід за плаваючою ставкою; 3) рахунки «зв'язаних коштів» – об'єднують в єдине ціле різні рахунки; 4) структуровані депозити дають можливість надійно вкласти гроші й одночасно заробити більше, ніж у випадку традиційних депозитів.

14. При розробці депозитної політики банками мають враховуватися параметри конкуренції на ринку депозитних послуг, зокрема сильні сторони банків-лідерів, а також банків-конкурентів. Інструментом, який дозволить показниками діяльності банку на ринку депозитних послуг бути краще конкурентів, є бенчмаркінг. Бенчмаркінг депозитної діяльності – це не тільки співставлення депозитних показників з показниками інших банків, а й вивчення та застосування успішного досвіду розробки та впровадження депозитної політики інших банків.

15. На формування депозитних ресурсів банку впливають як зовнішні так і внутрішні фактори. В якості стратегічної гіпотези ми припустили, що на

рівень залучених депозитів впливає ряд факторів, зокрема рівень середньої заробітної плати в країні, облікова ставка НБУ, темп росту ВВП.

Проведений кореляційний аналіз показав, що існує сильний зв'язок між рівнем депозитів і середньою заробітною платою в країні (0,787735), також існує незначний зв'язок з фактором «Зміна ВВП» (0,3444905), що є підтвердження нашої гіпотези. Варто зауважити, що облікова ставка практично не впливає на обсяги залучених банківських депозитів. Виходячи з розрахунків, нами складено рівняння регресії таким чином:

$$Y = 470768,6 + x_1 * 4778,1 + x_2 * 2855,8 + x_3 * 75,9$$

Про тісноту кореляційних зв'язків між економічними змінними свідчить показник множинної кореляції R , який складає 0,64 та практично наближається до 1. Критичне значення $F_{0,05;3;16} = 0,84$, а розраховане F складає 3441,986, тобто розрахункове значення F -статистики значно перевищує критичне, тобто з достовірністю 0,95 можна стверджувати, що побудоване рівняння в цілому є надійним та значимим. Отримана модель за всіма критеріями виявилась надійною, точною, адекватною, з достатньо тісними взаємозв'язками між факторами, вона цілком придатна для практичного застосування.

16. Депозитні ставки країн-членів ЄС рідко перевищують 3% річних. Прибутковість в США ще нижче – до 1%. У деяких країнах-членах ЄС Східної Європи ставки вище – до 5% річних. Але треба врахувати, що така ставка залишається, якщо термін вкладу більше 3 років, на менший термін ставки будуть ще нижче. Низький рівень ризиків відзначається в Австралії (3,71%), Чилі (3,84%) і у Новій Зеландії (4,5%). Серед аналізованих зарубіжних банків на даний момент Кіпр залишається на першій позиції по рівню дохідності депозитів домогосподарств, пропонуючи вкладникам вигідні відсоткові ставки.

АНОТАЦІЯ

Куріленко Т.І «Депозитна політика банку та інструменти її реалізації»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі
спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою
«Управління діяльністю банку на фінансовому ринку»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

Об'єктом дослідження є механізм формування депозитної політики банку.

У роботі розглядаються депозитна політика банку та інструменти її реалізації.

Проаналізовано теоретичні основи депозитної політики банку, її сутність та значення; досліджено механізм формування та реалізації депозитної політики банку; визначено теоретичні основи управління процесом залучення депозитних ресурсів банку; проведено оцінку стану розвитку депозитного ринку в Україні; проаналізовано депозитні операції АТ КБ «Приватбанк»; визначено конкурентну позицію депозитної політики АТ КБ «Приватбанк»; виділено проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності та шляхи їх вирішення; проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу факторів на ефективність депозитних операцій банків; досліджено зарубіжний діяльності банків на ринку депозитів.

Запропоновано на основі проведеного дослідження: розробити депозитну політику, привабливу для клієнтів, з одного боку, та вигідну для банків – з іншого; підвищувати зацікавленість індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на депозитних рахунках; ефективно використовувати цінові і нецінові методи залучення ресурсів; при розробці депозитної політики використовувати інструмент бенчмаркінг; враховувати фактор впливу на депозитну діяльність банку.

Ключові слова: банк, депозит, депозитна політика, депозитні операції, відсоток.

ANNOTATION

Kurilenko T.I. «Deposit policy of bank and instruments of its realization»,
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance» for the
master's program of professional direction
«Managing the activities of banks in the financial market»

Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters.

Object of study mechanism of forming of deposit policy of bank

The deposit policy of bank and instruments of its realization is examined in diploma work.

Theoretical bases of deposit policy of bank, its essence and value, are analysed ; mechanism of forming and realization of deposit policy of bank; the estimation of deposit market development status is conducted in Ukraine; the deposit operations of are analysed PrivatBank; competition position of deposit politiki PrivatBank; it is analysed the problems of deposit portfolio.

It is suggested to develop a deposit policy, attractive for clients, advantageous for banks ; to promote the personal interest of individual persons in placing of the money on savings accounts; effectively to use the price and necinovi methods of bringing in of resources; at development of deposit policy to use the instrument of benchmarking; to take into account the factor of influence on deposit activity of bank.

Keywords: bank, deposit, deposit policy, deposit operations, percent.